

LANDINGSMØNSTERET I TORSKEFISKERIENE.

Viser til brev av 24.06.11, oversendt RFI 30.08.11, hvor FKD ønsker tilbakemelding på spørsmål med tilknytning til landingsmønsteret i torskefiskeriene.

1. Hva er hovedårsaken til dagens landingsmønster i torskesektoren?

Hovedårsaken ligger i naturgitte forhold som gjør fisken relativt lett tilgjengelig for fiskeflåten i de første 4-5 månedene av året.

2. For hvilke fartøygrupper/-størrelser er dette eventuelt et problem?

Dette er ikke noe spesielt problem for flåten, den er i stor grad tilpasset fiskens tilgjengelighet. Det er i større grad produksjons- og omsetningsledd, med sine krav til størst mulig kontinuitet i produksjon, sysselsetting og markedstilgang som har problemer med landingsmønsteret.

3. For hvilke foredlingsbedrifter/geografiske områder er dette et eventuelt problem?

De største utfordringene finner en i filèindustrien, men også for annen fiskeindustri basert på råstoff fra torskefiskeriene utgjør landingsmønsteret et problem i forhold til sysselsetting og marked. Det siste spesielt knyttet til problemer med "å være tilstede" i markedene over året. Rent geografisk øker utfordringene jo lenger nord og øst en kommer og ansees størst i Øst-Finnmark.

4. Er dagens kvoteår med start 1. januar en medvirkende årsak til problemet, og hvorfor er det eventuelt slik?

Driftsmessig gjør tilgjengeligheten det mest lønnsomt å fiske kvotene i løpet av første halvår. Samtidig reduserer dette risikoen for ikke å få tatt kvotene fordi fisken er mindre tilgjengelig og fisket mer væravhengig utover høsten. Eventuelle bifangstkvoter i høstsesongen oppleves, spesielt i deler av fjord- og kystflåten, som relativt uinteressante fordi lønnsomheten gjerne blir for lav. Dagens kvoteår medvirker derfor til problemet.

5. Vil noen av disse eventuelle problemene løses ved å flytte starten på kvoteåret til 1. mai eller 1. september?

Hvis kvoteåret starter som nevnt vil nok effekten bli en viss utjevning av landingene. Spesielt de litt større kystfiskefartøyene vil sannsynligvis lande mer av kvotene utenom dagens hovedsesong. For Finnmark vil kvotestart 1. september gi størst effekt.

6. *Hvordan vil et kvoteår med start 1. mai eller 1. september påvirke/endre fangstmønster og fordeling av fangst mellom ulike reguleringsgrupper, ulike størrelsesgrupper og fartøy fra ulike deler av kysten?*

Starter kvoteåret 1. mai kan muligens overreguleringen for de minste fartøyene måtte reduseres og dermed virke noe negativt for disse. Starter kvoteåret 1. september vil dette generelt bidra til økt aktivitet og større landinger i høstsesongen. Størst effekt kan en eventuelt forvente i den nord-norske kystflåten over 11 meter.

7. *Hvordan vil kvoteår med start 1. mai eller 1. september påvirke/endre leveringsmønster og fordelinger av leveringer geografisk?*

Den viktigste faktoren for leveringsmønsteret vil nok, uansett tidspunkt for start på kvoteåret, være tilgjengelighet. Men fangsttoppen i 1. halvår vil kunne flates ut til fordel for økte leveringer i høstsesongen. Geografisk vil dette sannsynligvis slå ut fra Vesterålen og nordover med størst effekt i Finnmark.

En senere start på kvoteåret vil sannsynligvis medføre et redusert behov for overregulering og mindre bruk av bifangstkvoter. Samtidig kan eventuelle restkvoter tas når tilgjengeligheten er størst.

8. *Vil en endring av kvoteåret endre fangst-/leveringsmønsteret over året?*

Ja, det vil trolig bidra til en jevnere levering av råstoff om kvoteåret begynner 1. mai eller 1. september. Sistnevnte dato vil gi størst effekt i Finnmark, men generelt ha en effekt som letter markedsarbeidet med utgangspunkt i økt stabilitet og kontinuitet i råstoff leveransene.

9. *Vil det å flytte kvoteåret til start 1. mai eller 1. september påvirke/endre anvendelsen av råstoffet mellom fersk, frosset, saltet, tørket m.v?*

Jevnere råstoffleveranser vil kunne bidra til å øke andelen til fersk anvendelse vår og høst på bekostning av frossen i samsvar med myndighetenes ferskfiskstrategi. Likeledes vil dette kunne gi en viss utflating over året av anvendelse til salting. Jevnere leveranser gir også markedsleddet anledning til å arbeide med flere produkter over året.

10. *Hvilke konsekvenser vil det å flytte kvoteåret til start 1. mai eller 1. september få for det tradisjonelle skreifisket?*

Effektene på det tradisjonelle skreifisket vil etter vår vurdering bli minimale. Dette både fordi tilgjengelighet stadig vil være det viktigste kriterium for når fisket pågår og en tradisjonell anvendelse som hending er basert på skreifisket.

11. *Vil det å flytte kvoteåret endre bearbeidingsgraden i Norge?*

Når flytting av kvoteåret etter all sannsynlighet vil jevne ut råstoffleveransene vil dette kunne gi anledning til produksjon over lengre perioder, økt leveringsdyktighet til

markedene og nye markedsmuligheter. Samlet sett vil dette mest sannsynlig øke bearbeidingsgraden.

12. Vil det å flytte kvoteåret til start 1. mai eller 1. september kunne medføre økt beskatningstrykk på kysttorsk eller andre arter enn torsk/hyse/sei, eventuelt på hvilken måte?

Vårtorskefisket er til dels basert på kysttorsk, noe høstfisket ikke er. En utflating av vårfisket til fordel for høsten vil derfor kunnet redusere beskatningstrykket på kysttorsken. For de øvrige artene vil nok beskatningstrykket ikke endres i vesentlig grad.

13. Kan eventuelle problemer med kvoteår som starter 1. januar løses med kvotefleksibilitet mellom kvoteårene?

Nei, etter vår vurdering vil ikke kvotefleksibilitet påvirke dette i vesentlig grad. Avhengig av hvordan "fleksibiliteten" legges opp kan det likevel tenkes at problemene økes, eksempelvis ved at fisket forskyves fra høsten og over årsskiftet.

14. For hvilke fartøygrupper er det mest aktuelt med kvotefleksibilitet/kvotebank?

Ingen fartøygrupper peker seg i denne sammenheng ut.

15. Bør en kvotebank bare være åpen for at ufisket kvantum kan fiskes påfølgende år, og bør det være en første eller siste uttaksdato påfølgende år?

Ja, dette for å unngå eventuelle problemer med at fisket forskyves på en uheldig måte, jfr. spm. 13.

16. Hvilke fordeler og ulemper er knyttet til en kvotebank?

Fordelene knyttet til en kvotebank vil i det vesentligste ligge i at flåten kan få en økt sikkerhet mht å utnytte kvotene og å planlegge drifta. Dette kan også gi industrien et sterkere incitament for å inngå leveranseavtaler med tanke på økt stabilitet.

Administrativt kan det ligge større utfordringer i innføring av en kvotebank enn endring av kvoteåret. En ser også for seg at bifangst- og refordelingsordninger vil kunne falle bort.

17. Hva vurderes å veie tyngst samlet sett ved en endring av kvoteåret, fordelene eller ulempene? Er det andre alternativer som er bedre, inkludert ingen endringer fra dagens modell?

Fra vårt ståsted vurderer vi fordelene å veie tyngst og ser ingen alternativer som er bedre.

18. I hvor stor grad har ordningen med bifangst bidratt til et jevnere landingsmønster?

I Finnmark og spesielt i Øst-Finnmark har bifangstordningen bidratt til et noe jevnere landingsmønster til fordel for foredlingsindustrien og sysselsettingen.

19. Bør bifangstordningen videreføres, og i så fall i hvilken form?

Hvis ikke kvoteåret endres bør bifangstordningen videreføres, da gjerne i dagens form.

20. Kan periodisering sammen med kvotefleks over året være en løsning?

Periodisering ser vi som en lite ønskelig løsning fordi dette er lite ønskelig og oppleves som negativt av fiskerne. Om en periodisering eventuelt kombineres med kvotefleks antar vi dette ikke vil ha en vesentlig bedre effekt.

21. Hvordan har/vil strukturering virke(t) inn på landingsmønsteret?

Så langt har ikke strukturordningene virket vesentlig inn på landingsmønsteret. Om eventuell framtidig strukturering får som effekt at enkeltfartøyer "tvinges" til et høstfiske for å kunne ta kvota, kan det sannsynligvis bety større aktivitet i høstsesongen.

Med hilsen

Hermod Larsen

Regiondirektør

Sigmund Pleym Hågensen

seksjonssjef